

Van: Stichting De Palingaak <contact@palingaak.nl>
Verzonden: dinsdag 13 september 2022 22:30
Aan: secretariaat@ssrp.nl
Onderwerp: De reis naar de Oostzee

Stichting de Palingaak

Nieuwsbrief Oostzeereis 2022

De reis naar de Oostzee 2022

Na London in 2019 hebben we deze zomer met de palingaak de andere tocht gemaakt, die zo verbonden is aan ons rijke verleden van palingvisserij en -handel. Gingen we naar London om levende paling te verkopen, die andere tocht werd meerdere malen per jaar gemaakt om paling in te kopen. Vanaf de

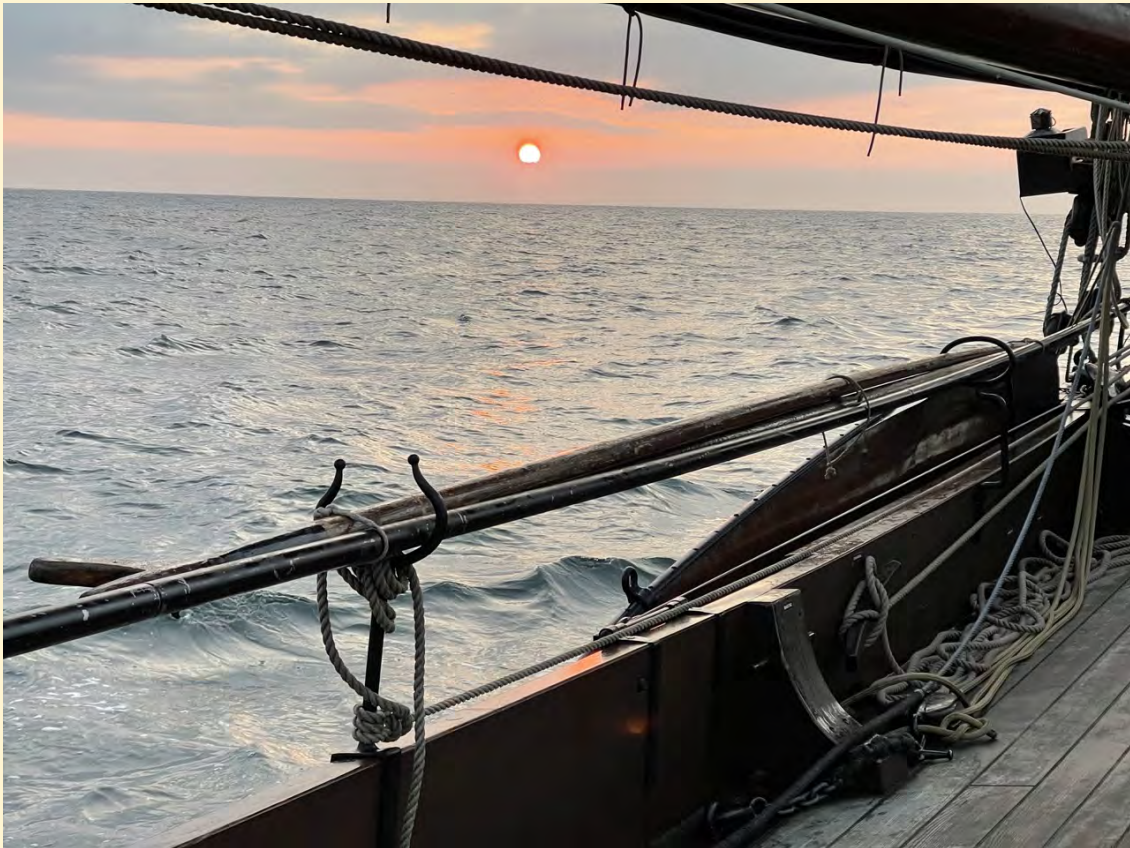
tweede helft van de twintigste eeuw tot het einde van de palinghandel, zo rond 1935, was de vraag naar paling in London zo groot dat de palingvissers in de Zuidwesthoek het niet aankonden. In die periode werd 's winters paling ingekocht in vissersplaatsen aan de Sont, vooral in Denemarken, maar ook in Zweden. Die tochten, die zo mooi zijn beschreven in het boek van Jan Zetzema, hebben we dit jaar gemaakt.

De heenreis

Op zondag 5 juni is de palingaak Korneliske Ykes II onder luid gejuich van honderden belangstellenden vertrokken voor een unieke en historische reis van Heeg naar de Oostzee. In 1936 voer de palingaak Korneliske Ykes voor het laatst naar Denemarken en Zweden. Nu, 86 jaar later, vertrekt Korneliske Ykes II, die zo origineel mogelijk is nagebouwd en in 2009 te water is gegaan, naar de Oostzee om te ervaren hoe die reizen vroeger waren.

Wat geweldig dat er ook bij deze reis zoveel mensen op de Syl stonden. Dank je wel! Na dit enerverende vertrek, werden schipper en bemanning in beslag genomen door de weersvoorspellingen. De wind zou gaan toenemen tot 7 Beaufort op maandag 6 juni. De golfhoogte tussen Vlieland en Terschelling zou dan wel erg hoog worden. Het zou flink gaan regenen, wat het zicht behoorlijk zou belemmeren. Moeten we in één keer doorvaren of is het verstandig het slechte weer ergens af te wachten? Regelmatig worden allerlei apps geraadpleegd. De voorspellingen blijken wisselend te zijn. Het weer is niet stabiel. Uiteindelijk besluiten we het slechte weer niet op te zoeken en op zondag 5 juni af te meren in Makkum. Vanaf het moment dat we aanleggen valt de regen met bakken uit de hemel. Onderdeks merken we op sommige plekken goed dat het daarvoor een tijdje behoorlijk droog was geweest: flinke lekkages. De hele nacht blijft het regenen. Maandag kiezen we voor een tochtje naar Harlingen met behoorlijk veel wind uit het westen. Op het Wad volgen de buien elkaar op en is het zicht soms slechts 100 meter. Op de fok halen we een snelheid van ruim 6 knopen. Zeven mannen staan als verzopen katten in hun zeilpakken aan dek. Niet alle pakken blijken even waterdicht. Het dek daarentegen trekt wel goed dicht en het druppen in het vooronder en op slaapzakken stopt.

De zee lonkt

In Harlingen besluiten we te wachten tot de 30 knopen wind (windkracht 7) die in de nacht van maandag op dinsdag wordt voorspeld, is uitgeraasd.

Dinsdagmiddag komt de zon tevoorschijn en met hoogwater vertrekken we met de stroom mee voor een ononderbroken tocht naar Kiel. In de Vliestroom kan het zeil omhoog en in de avond zeilen we tussen Vlieland en Terschelling door het Wad op. De golven zijn hoog en af en toe tikt de punt van de kluiverboom de golven aan. We kijken elkaar aan en vinden dat we de goede keus hebben gemaakt door te wachten in Harlingen. Veiligheid voor alles. Tegen de tijd dat het donker wordt, kunnen we stuurboord uit naar het oosten varen, boven Terschelling langs. De wind valt nu bijna recht van achteren in en de snelheid van 5 knopen verdwijnt. We zetten de motor bij, maar vlak voor donker vinden we het geslinger en geklapper van de zeilen te erg; de zeilen gaan naar beneden.

Woensdagochtend 8 juni varen we boven Schier wanneer de zon opkomt. De

wind is gedraaid naar het zuiden en is toegenomen. We zetten weer zeil. Met zo'n 5 knopen varen we Schier voorbij en komt Borkum in zicht. Het vaart heerlijk. In de loop van de dag neemt de wind af en zetten we de motor zachtjes bij (1000 toeren). De zee gedraagt zich rustig en met 4 knoopjes gaan we motorzeilend door. Er is een miezerregen op komen zetten die ervoor zorgt dat je zonder zeilpak toch behoorlijk nat wordt. Iedereen aan dek is daarom in vol tenue. Tegen 20.00 uur gaat de wacht weer in: 3 uur op, 3 uur af. Zo zijn er steeds 4 man aan dek, want de schipper staat boven de wacht en is dus altijd aan dek.

Om 1 uur 's nachts gaat het zeil weer naar beneden, de wind is op. We varen op dat moment de Elbe binnen. Op de Elbe hebben we een tijd stroom tegen. Dat stuurt zwaar, want zodra de aak even niet recht tegen de stroom invaart, drukt de stroom de kop weg. Bovendien is het druk met grote schepen die je alleen ziet omdat hun lichten bewegen. Stilliggende lichten horen bij schepen die voor anker liggen. Deze kermis aan lampjes maakt het varen spannend. Af en aan regent het ook flink, maar op donderdagochtend 9 juni is het droog wanneer we om 6 uur de sluis bij Brunsbüttel invaren. De deuren aan de andere kant gaan vlot open en het Kielerkanaal verschijnt: 100 kilometer motoren. Precies 12 uur later liggen we in de sluis bij Kiel. Ook deze schutting verloopt vlot en de laatste paar mijlen naar Laboe zeilen we. We zijn op de Oostzee!

Vrijdagochtend 10 juni in Laboe ((1) op de kaart bovenaan) aan de kade is het prachtig weer: windkracht 4 tot 5 uit westelijke richting en volop zon. De watervoorraad vullen we aan en we nemen 400 liter diesel in. We zeilen daarna de hele dag op de Oostzee en eindigen na een prachtige zeiltocht in Sønderborg (2). Daar aan de kade zetten we twee grote informatiebanners neer en die doen meteen hun werk. De belangstelling voor de aak is groot!

De reis naar en over de Oostzee

Sønderborg (2) is de eerste plaats in Denemarken die we aan hebben gedaan om bemanning en meevarende donateurs te wisselen. Vandaar zijn we de eerste week op de Oostzee met prachtig zeilweer doorgevaren naar Faaborg (3) en Svendborg (4) en uiteindelijk langs Rudkøbing naar Marstal (5). Na een dag zonder wind via Sønderborg (6), zijn we verder noordwaarts gezeild naar Assens (7) en de laatste dag naar Middelfart (8).

In die eerste week ontdekten wij ook iets stoms. We dachten dat we alles goed hadden voorbereid en gepland. Maar wat bij niemand is opgekomen was dat de “Tour de France” aan het eind van onze derde week in Kopenhagen zou starten. Notabene de plek waar wij de laatste wissel wilden houden. Dat was echt een misrekening, daardoor waren alle hotels en havenplaatsen volgeboekt. Als zeilers en liefhebbers van de palingaak houd je blijkbaar geen rekening met het feit dat er ook nog andere dingen belangrijk kunnen zijn. Het plan werd daarom bijgesteld.

In de tweede week op de Oostzee hebben we 's nachts de regen moeten trotseren, om vervolgens overdag weer prachtig te kunnen zeilen boven Fyn en Sjælland langs. Zij het dat de halfwinder wel regelmatig nodig was om enige voortgang te boeken. Via Juelsminde (9), Samsø (10), Hundested (11), Gilleleje (12) en Råå (13) in Zweden is de tocht die week voortgezet met Kopenhagen (14) als einddoel. Op 24 juni arriveerden wij in Kopenhagen om ook daar weer van bemanning en donateurs te wisselen.

De derde week hebben we het gebied tussen Møn en Sjaelland uitgebreid verkend. Van Kopenhagen zijn we naar Bøgeskov (15), Kalvehave (16) en Stege (17) gevaren. Vanuit Stege zijn we naar Møns Klint gefietst, echte krijtrotsen in Denemarken. Daarna zijn we op Smålandsfarvandet, een schitterende zee en fraaie eilanden naar Karrebaeksmunde (18), Femø (19) en uiteindelijk Vordingborg (20) gezeild.

De laatste week in Denemarken hebben we Sjælland onderlangs verder rondgevaren en zijn we de Grote Belt overgestoken. Via Kragenæs (21) zijn we met forse wind boven Langeland langs gezeild naar Lundeborg (22) en de volgende dag naar Svendborg (23). Vandaar zijn we rond Tåsinge naar Marstal (25) gezeild, de laatste Deense haven. We wilden nog steeds paling meenemen naar Heeg, maar tot Marstal hadden we nog geen levende paling kunnen vinden. Het gaat namelijk niet erg goed met de Deense palingvissers...

Denemarken en de paling

In de eerste ontmoetingen met Deense palingvissers werd het duidelijk dat Denemarken een streng beleid heeft doorgevoerd. De palingvisserij is aan zeer strenge quota gebonden en er mag tijdens de trek niet gevist worden. Vroeger

werd paling gevangen door boeren wiens land aan het water grensde. Zij hadden een gemengd bedrijf en in het seizoen zetten ze fuiken. Later kwamen er steeds meer zelfstandige palingvissers en uiteindelijk liep de palingstand door onder andere overbevissing dramatisch terug.

Tegenwoordig is er in Denemarken een uitsterfconstructie in de sector. Van palingvissers wordt de, voorheen overdraagbare, vergunning nu ingetrokken wanneer de vissers met pensioen gaan. Als het zo doorgaat zijn er over 10 jaar geen palingvissers meer over in Denemarken. Op die manier probeert de Deense regering de palingstand te laten herstellen, maar in de sector zijn de gevolgen pijnlijk zichtbaar.

Ook in Nederland kennen we quota en mag er perioden niet op paling worden gevist. In Friesland gaat dat weer een beetje anders. Palingvisser Freerk Visserman, ons bestuurslid, is een voorvechter van het beleid zoals dat in Friesland van kracht is. Door goede samenwerking van de palingvissers zijn onderlinge afspraken gemaakt om de palingstand te bewaken. Ook worden jaarlijks jonge palingen uitgezet. Het resultaat is dat we elk jaar meer paling in Friesland aantreffen.

Met paling aan boord onderweg

En dan gebeurt het toch... Johannes wordt op de laatste dag in Marstal door een man aangesproken of hij verse vis wilde kopen. "Liever levende paling", zei Johannes. En zo hadden we in een keer beet en konden we toch een portie levende paling inkopen, alleen al om de traditie recht te doen.

Met de paling in een leefnet in de bun vertrokken we uit Marstal (24) naar Holtenau (25). Met Noordwest 6 Bft werd dat een spectaculaire tocht, waar de aak weer briepte als een walvis. Dat moet even worden uitgelegd: De bun van de aak kent koperen platen met gaten, zodat de levende paling steeds van vers water wordt voorzien. Maar als de aak met een mooie wind op één oor gaat liggen, komt er extra druk op lij en het water spuit er dan aan loef uit: Zoals een walvis briesend boven water komt.

Over zee naar huis

Na passage van het Kielerkanaal hebben we in Brunsbüttel en Cuxhaven moeten wachten op goede wind en stroom, zoals dat vroeger ook gebeurde. Uiteindelijk konden we samen met een armada van jachten de Elbe af en de Noordzee op naar Terschelling.

Ruim op tijd voeren wij richting Harlingen om deel te nemen aan de intocht van Sail Harlingen. En dan is het een feest om met die windjammers op te varen en ze zelfs voor te kunnen blijven. Van 14 t/m 17 juli hebben we aan Sail Harlingen deelgenomen. Er was heel veel belangstelling, juist voor de tocht die we gemaakt hadden en voor de rijke historie van de palingvisserij en -handel.

Maandag 18 juli maakten wij de laatste tocht naar de thuishaven. Altijd emotioneel na zo'n mooi evenement, waar we de geschiedenis herbeleefden, met elkaar aan boord tot elkaar kwamen, contacten verstevigden en verhalen

aan het rijke verleden van de palingaken toevoegden: Een bijzondere reis om nooit te vergeten!

Bedankt!

Hierbij willen we graag eenieder bedanken die aan deze tocht heeft bijgedragen. Dat zijn allereerst de inwoners van Heeg. Wij merken steeds meer steun en support vanuit onze hechte gemeenschap.

En dan natuurlijk alle spelers, deelnemers en organisatoren van het Openluchtspel. Wat was dat een geweldig en bijzonder geslaagd evenement en wat draagt dat bij aan het herbeleven van die mooie geschiedenis van ons prachtige dorp.

En natuurlijk ook bedrijven uit Heeg, die ons hebben gesponsord: Wajer Yachts, Heech by de Mar, Firma Piso, De Jong Watersport, Plus Gerritsma Supermarkt, Peut Attema Garage en Wind & Water Jachtwerf: allemaal hartelijk dank!!

Meer informatie over de palingaak Korneliske Ykes II en/of Stichting De Palingaak, vind je op www.palingaak.nl. Je kunt ook een email met je vraag sturen naar contact@palingaak.nl.

Copyright © 2022 Stichting De Palingaak, All rights reserved.

Deze nieuwsbrief is bestemd voor iedereen die geïnteresseerd is in Stichting De Palingaak

Ons correspondentieadres is:

Stichting De Palingaak
De Skatting 77
Heeg, Fryslân 8621 BV
Netherlands

[Add us to your address book](#)

Wilt u uw voorkeuren aanpassen of u uitschrijven voor deze nieuwsbrief?
U kunt hier [uw voorkeuren aanpassen](#) of [uitschrijven voor onze nieuwsbrieven](#).

